

Abonamentele

Pentru Sibiu:

1 lună 85 cr., $\frac{1}{4}$ an 2 fl. 50 cr.,
 $\frac{1}{2}$ an 5 fl., 1 an 10 fl.

Pentru ducerea la casă cu 15 cr. pe lună
 mai mult.

Pentru monarhie:

1 lună 1 fl. 20 cr., $\frac{1}{4}$ an 3 fl. 50 cr.,
 $\frac{1}{2}$ an 7 fl., 1 an 14 fl.

Pentru România și străinătate:

$\frac{1}{4}$ an 10 fr., $\frac{1}{2}$ an 20 fr., 1 an 40 fr.

TRIBUNA

Apare în fiecare zi de lucru

Insertiunile

Un șir garmond prima dată 7 cr.,
 a doua oară 6 cr., a treia oară 5 cr.,
 și timbru de 30 cr.

Redacțiunea și Administrațiunea:
 Sibiu, strada Cisnădiei Nr. 3.

Se prenumără și la poste și librării.

Un număr costă 5 cr.

Epistole nefrancate nu se primesc.
 Manuscripte nu se înapoiază.

Sibiu, 26 Ianuarie st. v.

Un act de indiscrețiune, săvârșit de redacțiunea diarului „Aradi Közlöny”, ne-a ridicat un colțisor din vélul ce acopere pregătirile ce se fac în părțile Aradului pentru alegerile viitoare.

Diarul guvernamental din Arad publică adevărat în numărul dela 5 Februarie a. c. următoarele lămuriri:

Relațiunile de partid între Români.*)

Arad, 4 Februarie.

„În numărul 91 din 1886 al „Luminătorului” din Timișoara un Român din Arad, — așa se pare, — a scris sub pseudonimul „Vederemo” un articol despre afacerile politice ale concetățenilor nostri români din comitatul Aradului, în care condamnă pe majoritatea cetățenilor români din comitatul nostru și îi atacă pentru politica inaugurată la 1884, fiindcă au spriginit pe partidul liberal și anume s’au oferit a lucra împreună cu partidul liberal din comitat. La acest articol secretarul partidului liberal român din comitatul Aradului, respective al comitetului executiv al acestui partid, Ioan Ciora, preotul din Micălaca, a trimis un răspuns energic și bărbătesc, pe care însă redacțiunea „Luminătorului” l’a respins în cel mai ordinar mod în numărul 95 din anul trecut, cu toate aceste răspunsuri a vădit din nou în numărul 136 din 1886 al foii „Telegraful Român”, care apare în Sibiu, spre deplina mulțumire a Românilor cu judecată serioasă.

„După aceasta ear’ vedem în numărul 3 din anul curent al „Luminătorului” un articol, care, afară de aceea, că atinge cestiuni personale, — reamintesc cele petrecute la 1884, preste care Românii din comitatul nostru încă atunci au trecut la ordinea zilei, și credem, că acele și-au și pierdut toată valoarea, cu atât mai virtos, cu cât tot Românul cu judecată e convins, că singură partida liberală e aceea, care nu atacă limba și naționalitatea lor, pre când s’au putut convinge, că dela partidul moderat și dela al independenței nu pot să aștepte nimic.

„Salutăm dar’ pe majoritatea concetățenilor de limbă română din comitatul nostru pentru năzuința, prin care a pus pe steagul ei idea alipirii cătră partidul liberal, și dăm expresiune acelei dorințe a noastre, ca tot Românul din patria noastră să înțeleagă devisa, că întorcându-se dela agitatorii tainici (bujtogatók), să întărească din ce în ce mai mult legătura frățască, care îi împreună cu patria și cu națiunea maghiară.”

Cine le dăce aceste?

După întregul context al lămuririi le dăce redacțiunea diarului „Aradi Köz-

löny”, le dăce vre-un Maghiar oare-care, în tot cazul nu un Român, — fiindcă se vorbește despre Români în persoana a treia, cum vorbește acela, care el însuși nu e Român.

Redacțiunea ne pune cu toate aceste o steluță la titlul lămuririi, ear’ sub pagină cetim nota:

„*) Cu părere de bine dăm loc acestor șire patriotice eșite din mână română. — Red.”

Care va să dăce nu un Maghiar, nu redacțiunea diarului „Aradi Közlöny” a dat aceste lămuriri, ci un Român le-a trimis la redacțiune, ca să le publice, ca fiind date din partea ei.

Cu alte cuvinte: avem a face cu scoala dlui Partenie Cosma, cu un „material bun pentru foigvernamentale.”

Lămuririle asupra relațiunilor noastre de partid au fost date de un Român, care voia să se insinue față cu cercurile guvernamentale și să le poată totodată dăce altor Români: „Eată ce dăce guvernamentalii maghiari despre noi!”

Întocmai precum făcuse și dl P. Cosma, când a dat d-lui Petrovici, alias Blojul, — astăzi celebritate europeană, — „materialul bun”, pentru-ca să le poată dăce gâgăuților: „Eată ce dăce guvernamentalii despre „Tribuna”.

Precum se vede însă „Blojul” dela Arad a fost mai puțin norocos ca cel din Sibiu, căci a găsit la redacțiunea diarului „Aradi Közlöny” oameni cum se cade, care n’au voit să înșele lumea, n’au voit să primească ei înșiși răspunderea pentru cele dăse de el, ci l’au tratat „en canaille”, spunând, că este un Român acela, care dă lămuririle.

Atât e destul, pentru-ca tot omul trăit în societate mai bună să știe, care sunt adevăratele relațiuni dintre cercurile guvernamentale și Români guvernamentali din Arad și cum judecă aceste cercuri despre aderenții români ai guvernului.

Și fără îndoeală bună și dreaptă le este judecata: așa sunt, cum îi socotesc, guvernamentalii români, și așa se cuvine să fie tratați, cum îi tratează cercurile guvernamentale.

Sunt, ce-i drept, și între dînșii câțiva, foarte puțini, oameni de bună credință, care aderă în toată sinceritatea la partidul guvernamental. Acestia însă, dacă nu sunt oameni, care merg cu toate guvernele, sunt mai mult ori mai puțin eșii din societatea română. Prin relațiuni

familiale ori prin simpatii personale ei sunt legați de societatea maghiară, s’au înstrăinat de frații lor români și nici nu prea țin să se bucure de stima, de iubirea și cu atât mai puțin de încrederea Românilor. De aceea ei nici nu însemnează nimic, fiindcă nu au la Români nici chiar trecerea, pe care o au mulți dintre Maghiari, care au știut să le inspire Românilor oare-care încredere.

Nu acestia sunt „partidul liberal român din comitatul Aradului”. Acest partid se compune din cu totul altfel de oameni.

Când sîntem numai așa noi între noi, guvernamentalii acestia sunt cei mai aprigi susținători ai ideilor naționale române, profită de toată influența lor, ca să împingă pe alții la exces de zel, sunt foarte aspri în critica faptelor săvârșite de guvern, știu foarte bine să scoată la iveală nedreptățile ce li se fac Românilor, sunt indignați de indolența Românilor, nu sunt nici odată mulțumiți cu energia desfășurată de alții întru susținerea cauzei române, într’un cuvânt fac tot ceea-ce le stă prin putință, ca să înăsprească relațiunile dintre Români și Maghiari. Astfel ei se insinue la Români, care nu se îndoiesc cătuși de puțin despre sinceritatea indignațiunii, pe care o exprimă acești „corifei” față cu guvernul și față cu Maghiarii.

Când se află apoi față cu Maghiarii ori se pronunță în public, acești corifei sînt cei mai „leali” oameni, cei mai sinceri aderenți ai guvernului și se prezintă astfel, ca-și-când Români ar fi gata să restorane statul ungar, dacă n’ar fi ei. ca să-i țină în frâu.

Fără îndoeală, că e fățarnică „politica” aceasta și că ea are în vedere scopul de a abusa de buna credință a cuiva. De a cui însă? De sigur nu de a Românilor. Oamenii acestia, pe cât sînt de capabili de porniri nobile, doresc în toată sinceritatea binele Românilor și numai al Românilor, îl fac, pe cât îl pot face fără jertfă de sine și fără-ca să se expună: Maghiarii sînt aceia, pe care vor să-i înșele, să-i amăgească, pentru-ca astfel să facă treburile Românilor.

Precum arată însă cazul din Arad, „politica” aceasta e proastă, fiindcă Maghiarii nu se lasă să fie înșelați, ci profită, când au nevoie de „fînețele politice” ale „guvernamentaliilor români”, apoi fac ca oare-care persoană foarte distinsă, care a dăse odată: „Mați ales, v’am plătit; acum

lăsați-mă în pace, că nu mai vreau să am a face cu voi.”

Atât de astădată. Cât pentru lămuririle date de „patriotul român” din Arad asupra relațiunilor noastre de partid, ne vom pronunța îndeosebi.

Deocamdată ne dăm părerea numai în puține cuvinte: e românească și politica inaugurată de Aradani, dar’ e proastă, fiindcă nu duce la rezultatele dorite de cei ce o fac, și e mai presus de toate rea, fiindcă propagă spiritul de slugarnică fățarnicie în mijlocul poporului român.

Revista politică.

Sibiu, 26 Ianuarie st. v.

În sinul deputațiunii regnicolare croate s’au ivit diferențe serioase, și un mare număr din membrii acestei deputațiuni s’au pronunțat în contra primirii renunțului ungar. Precum știut este, renunțul ungar era să formeze baza negocierilor; acum vin însă o parte din deputații croați și declară, că ei pe baza aceasta nu pot să între în negocieri. În fruntea elementelor nemulțumite din deputațiunea regnicolară croată stă cel mai valoros membru al deputațiunii, și cu toate stăruințele guvernului ungar, până acum nu ’i-a succedat a câștiga majoritatea deputațiunii pe partea sa.

În ședința din 5 Februarie n. a casei deputaților din Austria, ministrul Ziemialkowski, înlocuind pe ministrul-president Taaffe a răspuns la interpe-lația lui Mauthner privitor la starea externă următoarele:

„Dilema”
 terne sînt cu desăvîrșire multumitoare și cu deosebire în timpul din urmă nu s’a întâmplat nici o schimbare, care să inspire îngrijiri pentru susținerea păcii. Deși situația politică generală este nesigură și serioasă, guvernul nutrește speranța, că îi va succeda a susține pacea, fiindcă aceasta corespunde pe deplin cu dorințele exprimate în atâtea rînduri de toate guvernele, dar’ mai cu seamă de guvernul imperial austriac. Dacă cu toate aceste organele administrative militare au aflat de lipsă a face unele comande, aceasta s’a întâmplat numai din precauțiune și din prevedere pentru siguranța imperului și a poziției lui politice, ceea-ce guvernul privesc de cea mai importantă datorință a sa. În aceasta nu se poate privi un simptom războinic precum nici în cererea încuviințării con-

Foita „Tribunei”.

Faurul din comună.

— O biografie fără de nume. —

A scrie biografii nu poate fi lucru tocmai ușor. Însă când ai o persoană cu numele ei propriu, adevărat cu extras din matricula botezătorilor, când știi locul unde s’a născut persoana, unde a trăit și a crescut mare, tot mai merge; a scrie însă o biografie, precum am promis, fără nume, — asta, să mă credeți, e greu de tot!

Dar’ am promis și promisiunea nu ’mi-o mai pot retrage. Prin urmare ce voi face, cum voi face, vă voi da o biografie, așa după-cum am promis.

Premis însă de acum, că tocmai de tot fără leac de nume n’are să fie nici biografia ce vi-o prezentez în astă seară. Atâta numai, că numele acesta nu se adevărează prin nici un fel de matriculă din toată lumea aceasta.

Cred, on. public, că ați înțeles situațiunea, și așa, ca să nu vă mai țin de vorbă, vă spun, că de Toader e vorba din satul Mălăier (unde va mai fi și acela), de Toader al lui badea Ion, care ținea pe lelea Măriuța.

Nu va fi de trebuință să ne oprim și la anul, când s’a născut Toader, ear’ asta din mai multe cauze. Cea mai importantă din cauzele

aceste este, că tot de geaba și dacă ne-am oprit, căci nu este chip de a se ști, și de aceea lucrul cel mai cu minte, când nu știe omul ceva, este să treacă la ceea-ce știe.

Așa și eu. Nu știu să spun anul, când s’a născut Toader, după obiceiul de acum, când începe la 1800 . . și așa mai departe. Știu însă alta; s’a vorbit mult prin sat, că atunci s’a vădit un smeu sburând pe de-asupra viilor satului, de s’au ars toți strugurii, încât în anul acela nu s’a făcut vin nici un strop.

Cu toate aceste Toader se desvolta mereu și creștea vădînd cu ochii și era bun ca colacul, părea că nici nu știe plînge.

Făcându-se mai mare, era de tot ajutorul prin casă: scărmenă călți și lână, căci muma-sa torcea pentru multe femei din sat; când muma-sa lua să țese, pânză sau șurte dela vre-o muiere din sat, Toader se punea cu scănelul față în față cu muma-sa și da prin ițe și prin spată, apoi se apuca și făcea țevi, încât muma-sa n’avea trebuință să tot ese din răsboiu și ea să-și facă țevile.

Era păcat, că nu era ceva mai înaltuț, căci el, îndemănatec cum era, ar fi dat și cu peria cu mânăză, ca să se întărească firele și să nu se rupă.

El, adevărat Toader, ’i-ar fi dat bucuros și tatălui seu ajutor, dar’ nu prea avea la ce. Badea Ion nu prea avea multe nici în giurul casei, nici afară la câmp. Nu-i cădea de loc

bine lui badea Ion, că era așa. Dar’ n’avea ce să se facă. Se mai mîngăia cu aceea, că nu era el singur în sat lipsit și sărac. Satul mai bine de jumătate erau oameni fără avere. S’au fost înmulțit oamenii și îngustaseră locul, în sat și afară la câmp. Pre lungă aceea mai dăceau oamenii, că smeu ce se arătase la născerea lui Toader n’a fost a bună. De atunci încoace au venit smei, cu care se preumblă domni pe drumul de fer și de atunci țeara pare că e tot mai pârjolită din an în an.

Cu smei au venit și greutățile cele multe pe capetele bieților oameni. Dări de tot felul: împărătesci, de ale țerii, de ale comitatului, de ale satului. Apoi aruncurile după dări. Atâtea aruncuri cu atâtea numiri, de nu mai ești în stare să le dai de capăt; apoi dări indirecte, dacă voiesci să dai o rugare, dacă vrei să faci un contract, dacă ai să capeți de undeva nisce bani, apoi dacă mînănci, dacă beai. Și pre lungă toate aceste mai vin și greșilele cu adițiunea și subtracțiunea acelor ce adună dările. În sfîrșit . . . dar’ ar mai fi multe, căci și notari și advocați mai țin dăce pe lume și mai are omul trebuință neapărată și de biserică și de școală, deși lumea pe aceste le pune la urmă. Va să dăce dări preste dări și nu glumă. Nu e mirare, dacă sărăcia se întinde ca pirul cel rău tot mai departe.

Ofta badea Ion de multe-ori, când sta în mijlocul curții și nu vedea nici poartă, nici gard în giurul ei. Numai nisce rămășițe de pocumbi

puteți și câte-o tufă amărită de soc, sau vre-un putregaiu de salce mai erau semele, pe unde sînt după drept și după cartea fonciară meșchinele curții. Îi săngera inima, când își aducea aminte de timpul, când trăia tatăl seu, fie iertat, care perise când cu rescoala. Fusesse iobagiu tatăl seu, avea să facă robote, dar’ avea două care, două pluguri, opt boi, ca opt lei, vaci și viței, junci și juninci în curte. Dar’ apoi oi, dar’ porci. Brânza nu ’i-se mai găta din steand și la Crăciun tăia câte patru porci grași. Frigarea tot dulcele Crăciunului era tot încărcată și slămina nu se găta din pod toată vara și toamna, până la cealaltă.

Ce îi păsă dar’ tatălui lui badea Ion, că făcea, cu un plug și cu un car, zile de lucru, când el avea carul și plugul lui deosebi pentru lucrul lui neconținut și când găta cu robotul, avea două care și două pluguri pentru sine? Nu era nici o minune dară, că în curtea lui închisă cu gard streșinit și cu poarta de scânduri vedea grajd mare și șură, vedea stoguri de bucate, jirădi de fîn, coșere cu porumb și câte și mai câte. Tatăl lui badea Ion împrumuta de multe-ori curtea domnească cu bucate și cu bani.

Acum, în loc de grajd și șură, un trudit de șopuleț și nisce cotețe pentru porci și gășce. De celelalte ce vor mai fi fost, putem să ne închipuim.

(Va urma.)

stituționale a măsurilor militare de precauțiune, care încuviințare se va cere la timpul său.

Importante sînt scirile, ce ne sosesc astăzi despre silințele ce își dă Franța de a convinge lumea despre tendințele sale pacifice. Astfel se telegrafează din Berlin, că ambasadorul francez de acolo a dat în oficiul de externe în numele guvernului său asigurarea, că la granița franceză nu se întemplă nici o concentrare de trupe, și bărăcile clădite acolo, se clădesc numai din motive igienice. E vorba, că contele Herbert Bismarck s'a declarat mulțumit cu aceste declarațiuni.

Lui „Morning Post“ i-se comunică din Londra, că dl Herbert a informat pe contele Herbert Bismarck cu ocazia unui bal de curte despre o depeșă primită de la guvernul său, care îl autorizează a declara, că Franța este însofletită de intențiunile cele mai pacifice, și a da cea mai formală desmințire tuturor scirilor despre pretense armări și concentrări de trupe franceze. Mai departe a declarat dl Herbert, că ultimul consiliu de miniștri a hotărît a nu mai iniția nouă mișcări de trupe fără încuviințarea consiliului de stat.

„Politische Korresp.“ primesce din Paris următoarele: Cercurile hotărîtoare franceze cred cu siguranță, că va fi posibil a menține pacea, dar' o anumită neliniște în publicul francez este netăgăduită. Deși limbajul unor foi germane nu corespunde lucrului, totuși se crede în intențiunile pacifice ale Germaniei. Se pune însă întrebarea, care ar fi fost impresiunea, dacă o foaie serioasă franceză ar fi atacat pe un ministru german în modul, cum a atacat „Die Post“ pe ministrul Boulanger? Este adevărat, că se va face mobilizarea de probă cu un corp de armată francez, nu însă cu cel din Vogesi, ci probabil cu cel de la Bourges. Generalul Boulanger își dă toată silința de a evita orice fel de provocare, căci dacă nu ar face-o aceasta, camera sigur l-ar răsturna.

Despre situația politică generală îi vine lui „Pester Lloyd“ din Paris o telegramă interesantă de conținutul următor: Cu privire la faimele despre războaie iminente a avut loc o schimbare de idei, nu însă între împăratul Wilhelm și Țarul Rusiei, ci între guvernul german și cel rusesc. În numele Țarului a însărcinat dl Giers pe ambasadorul rusesc din Berlin, ca să întrebe pe principele Bismarck în privința aceasta și a căpătat dela cancelarul german răspunsul cel mai pozitiv de caracter pacific. Acest răspuns a fost apoi comunicat asemenea din ordin mai înalt ambasadorului francez Laboulaye, care l-a trimis guvernului său, respective d-lui Flourens, ministrului de externe francez. Țarul francez „Temps“ scrie: Avansele făcute de Bismarck Rusiei prin vorbirea lui din Reichstag, nu au fost primite la Petersburg așa, cum se sperase la Berlin. Drept aceea Bismarck s'a întors ear' către Austro-Ungaria, apropiându-se totodată și de Anglia. Prin urmare situația ni-se prezintă astăzi așa: Dacă Rusia va deschide earăși cestiunea orientală, se va vedea față în față cu Austro-Ungaria, Anglia și Italia. Voind Franța să spriginească pe Rusia, va fi ținută în șac de Germania. Există dar' o coalițiune alor patru puteri cu scopul de a paraliza acțiunea Rusiei, ear' de altă parte de a zădărnici intervențiunea Franței în cestiunea orientală.

Dacă toate acestea sînt adevărate, apoi tot mai putem spera, că va succeda a susține pacea europeană, pre lungă toate simptomele îngrijitoare, care netăgăduită există.

În timpul trecut se răspândise scirea, că România s'ar fi alăturat la o confederațiune balcanică, ce se inițiasse dela Belgrad. „Nazional Zeitung“ din Berlin a primit în această privință o desmințire dela București, în care se dice, că este adevărat, că Sârbia ar fi făcut atât la București, cât și la Sofia astfel de propuneri, dar' România a refuzat în modul cel mai hotărît, deoarece statul român nu voiesce să pără-

sească atitudinea sa contemplatoare. Tot referitor la România se telegrafează din Londra, că guvernul român ar fi hotărît mobilizarea unui corp de armată.

Gloatele.

În numărul din urmă am publicat nise extrase din „prescripțiile pentru gloatele din țările coroanei ungare“. Aceste prescripții — precum constată „Budapester Tagblatt“ — sînt identice cu cele din Cislaitania. Este clar, că gloatele vor consuma o sumă considerabilă atât la noi, cât și în Austria, și nu numai atunci când ele vor fi convocate, ci chiar acum, căci este vorba de a se îngrijii de mai înainte pentru înarmarea, îmbrăcăminte și echipamentul gloatelor. Această îngrijire se extinde în cazul cel mai bun asupra alor 300,000 oameni. Este adevărat, că prin acești 300,000 oameni și 400,000 mii din Austria, cari sune se vor compune numai din vechi militari instruiți, se dă un ajutor considerabil armatei.

Precum se poate vedea din dispozițiile pentru gloate, se va reflecta la convocarea gloatelor mai ales la astfel de oameni, cari și-au terminat serviciul militar în armata comună sau la honveđi.

Persoanele obligate la gloate, cari nu sînt instruite, se vor convoca numai în număr mai mic pentru combaterea dușmanului și în cazul acesta numai atunci, când batalioanele de gloate ce sînt de a se forma nu ar pute fi completate prin persoane instruite. Acest cas însă cu greu se va ivi, căci noi avem îndestul oameni milităresce instruiți. Așadar persoanele neinstruite se vor folosi, dacă se folosesc, numai ca lucrători.

În înțelesul instrucțiunii pentru gloate, se vor convoca deocamdată și din oamenii acestia numai cei de 23—37 de ani, pre când la cei de 37—42 de ani nu mai reflectează nimeni. Se îndreaptă o grijă mai mare pentru ținerea în evidență a persoanelor de 23—37 ani, cari sînt instruite. Dintre acestia se vor întrebuița cei de 33—34 ani, gregari ori ofițeri spre scopuri de întregire și de aceea nici nu se vor împărți în corpurile de gloate ce sînt de a se forma. Fostii ofițeri din clasa aceasta de etate se vor întrebuița unii spre completarea corpului de ofițeri, ear' ceilalți spre completarea statului de militari. Din cei de 35—37 ani se vor forma batalioane de gloate de clasa a doua, ear' batalioanele astfel formate vor fi întrebuițate ca trupe de garnisoană sau de rezervă. De cumva nu se vor pute umple lacunele din armata ce operează cu cei de 33—34 de ani, atunci se va lua și întregi cea de lipsă și din șirurile celor de 35—37 ani. Numărul batalioanelor e în fiecare clasă 92. Afară de aceste se vor forma și 40 escadroane de husari. Atât la batalioane, cât și la escadroane sînt de a se întrebuița numai persoane instruite, adică numai persoane, ce au servit în armata comună sau la honveđi.

Precum vedem, prin legea pentru gloate s'a intenționat numai urcarea serviciului militar dela 12 la 22 ani, căci pentru serviciul în războiu se vor întrebuița numai persoane, cari au servit în armata comună ori la honveđi. Din punct de vedere curat militar n'are nimeni de a obiecționa ceva în contră. Ar fi de dorit, ca cercurile hotărîtoare să grăbească cu executarea legii pentru gloate, ca noi, dacă vom avea lipsă de gloate, să nu le avem numai pe hârtie. Nu este o problemă tocmai ușoară ce este aici de a se rezolva, și ea trebuie rezolvată într'un mod eminent, căci altfel gloatele nu-și vor ajunge scopul, pentru care s'au creat, de a fi un factor însemnat în puterea de apărare a țării, ci vor zădărnici numai convocarea și mobilizarea armatei comune.

Votul motivat al deputatului român național Vincențiu Babeș, *)

în ședința casei reprezentative a dietei ungurești dela 1 Februarie 1887, în cestiunea fondului dispozițional.

„Onorabilă casă! Aveam intențiunea de a vorbi mai pe larg la această cestiune; dar' mă rețin astăzi grelele împregiurări în cari ne aflăm, și așa sper, că justificat veți găsi, dacă numai pe scurt îmi voi spune opiniunea.

Eu am ajuns a crede, că fondul dispozițional nici odată n'a adus vre-un folos țării.

Mai înainte cu vre-o 6—7 ani, când mă ocupam de studiul bugetelor țărilor vecine, cu mirare am observat, că în bugetul României fondul dispozițional deodată apărui scădută la suma de franci 60,000, și nu sciam să-mi explic

*) Comunicăm acest discurs în traducerea, pe care dl V. Babeș el însuși a binevoit a ni-o pune la dispozițiune. Red. „Trib.“

această scădere. M'am adresat deci d-lui Dim. Sturdza, primei capacități financiare, astăzi ministru la culte, ear' pe atunci la finance, rugându-l să-mi explice, cum se poate, ca o țeară mică, abia consolidată, să-și reducă fondul dispozițional până la 60,000 franci? Și mi-s'a dat deslușirea, că d-sa a câștigat convicțiunea, cumcă fiecare guvern face abus de fondurile dispoziționale, necontrolabili și tocmai de aceea, ca om liberal, făcând parte, dintr'un guvern liberal, dorind a face abuzul imposibil și pentru următori, a susținut reducerea, și regretă, că nu s'a putut șterge de tot.

Acum să-mi fie permis a spune experiențele mele despre întrebuițarea fondului dispozițional la noi. (Strigări: Să auzim!)

Onorabila casă își aduce aminte de sobolii, de cari vorbea dl prim-ministru mai înainte cu un an. Eu atunci nu pricepeam, pe ce se întemeiază cea suspectare. Mai apoi m'am convins, că acei soboli sînt creaturile fondului dispozițional, că acei soboli — nu voi să-dic chiar de guvern, dar' de organele sale și de presa sa se folosesc spre amăgirea opiniunii publice. Astfel se produce în contra naționalităților un oarecare curent, care apoi doară că se aplică, în tot cazul spre acel scop, ca naționalitățile să fie prezentate ca un pericol public, ear' acest pericol de motiv valid, pentru neaplicarea legilor existente în favoarea naționalităților. Acest scop pe cât de nemoral, tot pe atîta de greșit este politicesce. Căci ce vedem? Vedem pe onorabilul guvern neîncetat urmînd acei soboli, dar' neprîndînd nici măcar unul; un rezultat însă ajungînd, acela, de a irita spiritele la Maghiari cu amenințarea continuă, că de nu vor tăce și plăti și purta toate grelele sarcine, naționalitățile se vor rescula și — pace de statul maghiar și de națiunea maghiară! Ba poate că această tactică și mai departe merge, poate că influențează chiar asupra Coroanei. Nu afirm aceasta, dar' m'eu că așa va fi, și spre liniștirea d-lui Ugron G. pot să spun, că de mult a fost aceea, când naționalitățile alergau la Coroană pentru vindecarea vîtmărilor ce li se fac. Sub stăpînirea d-lui Tisza experiența le-a învățat, că nici pe acea cale nu se mai găsește vindecare!

Dar' voi să ilustrez opiniunea mea despre fondul dispozițional cu un exemplu din timpul mai vechiu. Nume nu voi spune aici, căci n'am îndreptățire spre aceasta. Totuși, dacă dl ministru-președinte va dori a cunoaște numele, i-le voi șopti! (Iaritate.) Repet că nu sînt îndreptățit a spune nume aici. (Aprobări.) Înainte cu vre-o 15 ani, după o cercare a poliției din Viena, un agent provocator și atunci favorit al fondului dispozițional fu arestat într'un oraș provincial și i-se sequestrară și spedară la Viena toate hîrtiile. Am avut ocaziune a vedea unele din acele hîrtii. Vre-o 60 se ocupau de neînsemnata mea persoană. Cele mai pompoase și spirituale mă denunțau, că sînt cel mai periculos agitator. Și pentru care cuvînt? Pentru-că tot cu legea în mînă agitez. Care va să-dică, onor. casă, că la noi în Ungaria nepermis este a lumina poporul cu legea, despre drepturile lui; firesce, pentru aceea nu, că legile făcute sînt nu pentru popor, întru interesul său, ci ele există numai pentru anumite scopuri politice, pentru stăpînire și organele ei.

Dar' asta e lucru vechiu. Voi să aduc unul de tot nou.

A murit acum de curînd un prefect și dintre scrisorile secrete ale lui mai multe au ajuns în mînile publicului. Am vădut și eu vre-o două, și le-am cetit și am cetit numele autorului. Și am găsit în ele astfel de minciuni, cum omul onorabil nu le-ar crede posibile! De exemplu, despre mine se dice, că de câte-ori merg la București la Academie, totdeauna trec pe la Sibiu, și rentornînd earăși mă abat pe la Sibiu; încolo ducînd sciri din Sibiu ear' încoace aducînd instrucțiuni dela Cogălniceanu, până și Metropolitului! Aceasta se spune ca pozitiv, pre când eu încă nici odată n'am trecut prin Sibiu în călătoria mea spre București, nici rentornînd nu m'am abătut vre-odată prin Sibiu. Retac altele, deși unele sînt și mai puternice scornituri. Destul, că cunoscînd pe autorul, l-am luat la examen: cum a putut să scrie astfel de minciuni despre mine? Mi-a răspuns: „Apoi Ilustritatea Sa m'a chemat și m'a întrebant; i-am spus multe căte am știut, i-am dat și doveđi, dar' toate acestea nu i-au plăcut, ci de-adreptul m'a provocat, să-i dau în scris arătare în cutare și cutare direcțiune, că mă va remunera bine. Om sărac fiind, am făcut cum 'mi-s'a cerut și — am primit remunerarea de 400 fl.“ (Iaritate viuă). Apoi nu este acesta sobol la comandă? Într'adevăr am convicțiunea, că onorabila majoritate aici toate le crede, căte i-le spune guvernul despre naționalități și bărbaii lor. Dar' aceea în cele mai multe casuri lipsite sînt de tot temeiul. Să credeți, că dacă lipsă ar fi de

agitațiuni printre popor, apoi organele stăpînirii prin purtarea lor față cu poporul agitează destul. Au înstrăinat deja poporul și au deșteptat ura printr'însul, cum n'ar fi putut-o face nici un agitator din lume! Și de aceea dice: astfel de fond dispozițional numai rău și daună cauzează. Mijloacele pentru tot ce este bun și folositor și așa se votează, fără a se cheltui în secret. Fondul dispozițional însă ce proprie destinațiune are? Un premergător al d-lui ministru-president, par'că la 1873, a declarat aici, că nu este în contră, ca deputații să vadă însemnările cheltuielilor din fondul dispozițional, spre a se convinge despre scopul lor. Eu cred, că dl ministru-president astăzi nu s'ar învoi a permite deputaților să vadă aceste însemnări. Eu i-aș fi foarte mulțumitor, dacă ar avea bunătațe de a-mi acorda asemenea permisiune. (Viuă iaritate.)

Prea onorabilul d-n ministru al cultelor și instrucțiunii publice a avut grația de a-și crea, firesce, cu prea înalta învoire, un fond dispozițional de 20,000 fl. din subvențiunea destinată bisericii gr-or. Am convicțiunea, că dacă dl ministru ar cunoaște persoanele, cărora împarte beneficiile acelui fond, dacă ar consulta pe superiorii acelora, nu le-ar face acel favor.

Știu eu, onorabilă casă, că mijloacele fondului dispozițional nu ajung pentru scopul alegerilor; alte, mai bogate isvoare se recer acolo; dar' fondul dispozițional ajunge pentru a falsifica opiniunea publică, prin denunțări false, și printr'o presă mistificatoare, astfel confundînd spiritele și înstrăinînd pe cetățenii onorabili de către instituțiunile țării.

Din aceste considerațiuni eu rog pe dl ministru-president, să consimtă cu opozițiunea, pentru-ca împreună să ștergem din buget rubrica fondului dispozițional. După aceste cred, că îmi împlinesc o datorință patriotică, când votez și eu în contra acestui fond.

Eată acum, ce a răspuns dl prim-ministru la aceste:

„Mai întăiu de toate foarte scurt voi răspunde la cele-dise de dl deputat Babeș. Eu, on. casă, declar sinceramente, că dorinței sale, ca să vadă socotelile fondului dispozițional, nici acum, și nici odată nu voi satisface; (Aprobare.) dar' o întrebare îndrept către dînsul.

A adus aici ca fapte nedubitale — de acele, despre care a spus, că le-a auzit dela acel om, care i-a mărturisit, că a scris despre dînsul cu scirea minciuni. Are oare vre-o garanție, că acela, care, precum dice, despre dînsul a scris minciuni, — i-a spus lui deplinul adevăr? (Iaritate.) Eu cred, că această garanție lipsesce. Dealtmintearea pot să-l încredințez pe dl deputat, fără a întreba pe amicul meu, ministrul cultelor, că el de bună seamă a întrebat pe acela, pe cari avea a-i întreba. Nu primească de ofensă dl deputat Babeș, dacă mă rostesc, că asupra mea a făcut impresiune foarte liniștitoare, declarațiunea sa, că nu este mulțumit de aceea, cărora a împărțit ajutorul ministrul de culte.“ (Plăcere în partea dreaptă.)

Corespondență particulară

a „Tribunei“.

Galșa, 19 Ianuarie 1887.

Nu ni-e destul nouă, bieții dascăli românesce, că avem să suportăm căte și mai căte, încât mai ni-se gârbovesce ast spate de povară, ci vine apoi și legislațiunea țării și ne impune în școală o limbă, care cu totul e străină de natura Românilui, ca așa apoi să ne facă destule dîile negre și pacoste.

Limba Românilui e o limbă moale, limbă ușoară; nu astfel e și limba ungurească.

Alte însușiri are limba ungurească, și ear' alte însușiri are limba românească; ambele își contrădic în măsură foarte mare.

Își contrădic una celelalte, prin urmare limba ungurească e mai puțin accesibilă naturii Românilui, ceea-ce produce și un greumînt de a o învăța.

E grea, de tot grea, și numai un învățător o poate ști, căte necaz are să sufere până de-prinde pe băieți în limba maghiară.

Deschide, închide bietul băiat gura, de 'ți-e mai mare mila, când voiesc să pronunț și mai ales vocalele: a și á.

E grea, am fost-dis, și fiindcă e grea, ne răpesc foarte mult timp, ca să putem face căte de puțin progres, prin ce apoi se neglijă celelalte studii, cari ne-ar aduce folos.

Cu un cuvînt: tot omul, care are căte de puține cunoștințe pedagogice și dacă ar fi om iubitor de dreptate, atunci, de, nu va cunoaște nici pic de folos, ce l-ar aduce limba ungurească în școlaele noastre populare.

Ei, dar' legislațiunea țării, în iubirea cea mare față cu noi, vine și ne impune și astă

limbă, ca s'o învățăm și noi și băieții nostri, că veți Doamne, vom fi cu asta mai luminați!

Da, ni-a impus legislațiunea țerii limba ungurească prin lege și astfel trebuie să ne și supunem, că e lege.

Ne și supunem, căci voim să fim oamenii ordinii, dar' trebuie să eșim din rezervă atunci, când cei chemați a aplica legea, trec marginile ei, pretinșând mai mult, ca însași legea.

Și de acestea se cam întâmplă nu prea rar.

În 20 Decembrie a. tr., la trei ore d. a. mă trezesc că vine la școală dl sub-pretor cercual. Și după-ce intră în școală, se pune la masă și apoi de acolo începe o dicție către prunci, firesc în limba statului, că de românească, — mai nici pomană și după-ce dată cu dicția, mă provoacă să scot la masă pe acei prunci, care vor să mai bine vorbi cu dînsul unguresce.

La ce apoi îi răspunsei, că prunci, cari ar fi capabili să vorbească cu dînsul unguresce, nu se află, cu atât mai virtos, că n'am în școală mai mult ca trei clase inferioare; dar', îi dîsei, a numi obiectele din școală, a le descrie, a ceti, a scrie și a traduce, se poate; mai mult — ba!

Scosei apoi nîsca băieții afară.

— *Mióta jársz te az iskolába?* — întrebă dl sub-pretor pe un băiat.

— Nu știu unguresce! — îi fu răspunsul.

— Cum te cheamă az? — întrebă apoi dl sub-pretor românește, arătând spre tablă.

— Ioan Boar! — răspunse băiatul.

— Nu aceea te întreabă dl asta; te întreabă, că cum se cheamă tabla unguresce, îi dîsei.

— *a tábla!* — răspunse pruncul.

— Cum te cheamă az? — întrebă de nou dl sub-pretor, arătând spre ușă.

— Pavel Dêrlea! — răspunse un alt băiat.

— Nu aceea te întreabă, îi dîsei eu, ci cum se cheamă ușa unguresce.

— *az ajtó!* — răspunse și acela.

Apoi, după multe de acestea, premiă pe trei băieți cu bani de argint; ear' mie — îmi promise, că se va îngriji de mine, ca pe viitor pruncii să fie capabili de a vorbi cu dînsul în limba statului, și cu asta se cam mai duse.

Ei, dar' se teme omul atunci, când voesc a duce în deplinire atare lucru și mai virtos atunci, când acel lucru este spre dauna altora; da, se teme de toată umbra, vede după toată tufa uriei. Așa o păți și dl sub-pretor, care numai decât vîdî în persoana mea un Daco-Român, și prin urmare pericolul ideii de stat maghiară; și așa apoi trebuie să fiu pus sub pază.

Destul și bine, că nu mult după asta, mă întîlnesc la casa comunală cu pretorul dlui sub-pretor, ceva Maghiar (Neamț de origine), fiul fostului notar în comuna noastră, care posedă ađi o avere destul de frumoasă, câștigată de pe spatele bieților Români. Veți bine, lui încă îi eram un spine în ochi, căci îi spusese dl sub-pretor, că sînt Daco-Român și așa apoi căută tot felul de vorbe spre a mă șicana, la ce însă nu-i dădui nici un răspuns.

Ei, dar' d-lui nu se îndestulă cu atîta, ci se acăpă de „Tribuna” și „Luminătorul”, osîndindu-le pe acestea, și că noi Români să mergem în țeara Olahilor și să nu mîncăm pîne ungurească, apoi încă se mai și agităm.

„Hm! ei au venit aici ca cerșitori — continuă dînsul — și servitori; ađi ei, urșii, agitatează” și câte alte toate.

Lucru firesc apoi, că mă puse păcatul și avul curagiu să susțin, că ău, și noi sîntem fii adevărați ai acestei patrii, ca ori-și-care Maghiar și cu nimic mai inferiori, și că idea, de a fi venit noi ca cerșitori și servitori, după-um a afirmat dînsul, — e scîntită și fără nici o basă.

Apoi, numai atîta le-a mai trebuit!

„Eată agitator! Daco-Românul! După el!”

Așa și făcură, că numai ce mă treziiu într-o Duminecă la a mea, cu o citațiune „urgentă” dela pretură, că pe mîne, adevăd Luni, la 12 oare am să fiu în cancelaria pretorului.

Veni apoi și diua de Luni și o luai spre pretură.

După-ce intrai în cancelărie și mă observă dl pretor, de loc începu a mă admonia, că eu nu numai că n'am satisfăcut pe dl sub-pretor, în ce privește limba maghiară, ci sînt totodată și un agitator, un mare contrar al Maghiarilor și el, dl solgăbirău, mă face de astădată atent, ca pe viitor să mă port cum se cuvine, că dacă nu, să știu de bunăseamă, că mă amovează din post, căci acum ar voi să mă amoveze, dar' a luat în considerare tineretă mea.

La ce apoi îi răspunsei, că tot ce a auzit despre mine, sînt numai minciuni isvorite din patimă și din ură de rasă; dar' îi dîsei: iubesc națiunea mea, că sînt Român și că acela nu e om, care nu-și iubesc națiunea lui; ear', încât privesc aserțiunea dlui sub-pretor, că pruncii nu știu unguresce, după-cum pretinde

dînsul, aceea stă, dar' pretensiunea d-lui e contrară chiar și legii. Aci apoi se mîniă foc pe mine dl pretor și 'mi-se sculă de pe fotel și îmi începui cam eacă așa: „Să știi, că dacă nu te vei purta cum se cuvine, în restimp de 48 oare te depun din post, apoi nu este acel popă, aceea confesiune, sau aceea potestate, care se te repună; în 48 oare te dau afară, căci date am destule la mîna, că ești un înfocat contrar al Maghiarilor!”

Voiam apoi să mai vorbesc și eu ceva, dar dl pretor nu-mi concesse, căci îmi deschise ușa și-mi spuse să ies afară. Eu, apoi, neavînd în cătrău, luai diua bună.

Ce va mai fi, vom vedea!

Iuliu Grofșoreanu.

Cronică.

Numiri. Ioan Piukovich, până acum vice-procuror în Solnoc, a fost numit de procuror în Bečkerbecul-mare.

— Dl Geza Bassaraba e numit practicant cu adiutim la departamentul de comptabilitate al guvernului pentru Bosnia și Hertegovina.

Executarea legii pentru gloate. Ministrul de honveđi a trimis prin o ordinațiune circulară tuturor municipiilor, instrucțiuni referitoare la gloatele din țările coroanei ungare. Această instrucțiune intră imediat în vigoare, executarea diferitelor dispozițiuni însă se va face numai treptat și ea se va ordona în raport cu măsura pentru acoperirea speșelor și după-cum vor cere trebuințele. După-ce toți indivizii obligați la gloate au de a se conșier cu începutul anului 1887, sînt avizate comunele, că listele de conșcripție ce le vor primi din partea comendelor de honveđi, au de a le revizui corect și a le retrimită cât mai în grabă respectivelor comande. Conșcripția, se face după comunele de care se ține fiecare-care din cei obligați la serviciu; la cas, când îndiginitatea ar pute fi trasă la îndoială, este de a se procede după punctul 3, §-ul 12 al instrucțiunii. Persoane ce-și au domiciliul într-o comună, aparțin însă după îndigenat altei comune, sînt de acum a se induce în listele de întregire, ca la cas când se vor ridica gloatele să rămînă numai aceia a fi induși, care domiciliu au pe timp limitat într-o comună.

Gloatele. În 5 Februarie n. s'au trimis 20.000 exemplare din „prescripția privitoare la gloatele din Ungaria” diferitelor autorități și tuturor comunelor. Toți factorii principali ai armatei comune au primit câte un exemplar în traducție germană; autoritățile croate câte unul în traducție croată. Textul ungar e singurul, care este de a se privi ca autentic.

Asociațiunea poporală de credit și economii „Perșeu” din Seini în 14 l. c. n. dimineața își va ține adunarea generală, la care din partea prezidiului cu toată onoarea sînt invitați atât acționarii, cât și interesații. Asociațiunea aceasta, — ca efluxul vitalității poporului muncitor român din Seini, s'a înființat la stăruința parohului local, ca de probă, — prin unii dîleri de acolo încă la primăvara anului 1885. Lucrarea ei la început era foarte primitivă. Libelele de depozite erau caiete de scris, apoi cartea principală (măiestru) a fost 6 coale de hîrtie cusute la olaltă. Comisiune de supraveghere erau toți membrii, pentru-că se sciau fără de carte intratele și eșitele. Și totuși a făcut ajutorință membrilor sei.

La sêrbătoreala înălțării sf. Cruci aceluiași an dl jude administrativ, însoțit de 2 gen-darmi și scriitorul seu, între țipetele pruncilor, vaiețele femeilor, și consternarea membrilor a secuestrat „Perșeu” (stătător atunci din 120 fl. în contracte, 4 fl. 38 în bani și o lădiță roșie). Întrebând și scîrîcînd: „cine v'a învîțat și îndemnat la aceasta?” — după o halucinare oareșicare, s'a spus apoi, că: „preotul nostru”. Eacă așa preotul, ca păstorul poporului seu a trebuit să steie bun pentru învîțătura sa, și să primească paternitatea faptului. Așa, dar' cercetare sub impresiunea treburilor irridientiste regretabile de atunci. Și ca de aceste. În urmă s'au compus statutele. Apoi din deferință la „Perșeu” secuestrat s'a însemnat firma după numele aceluia prin spect. trib. de Szatmár-Némethi, în 4 Februarie 1886. Nr. 1093 ker.

Lucrarea ei ajutată cu bunăvoință și impuls prietinesc s'a început în 7 Martie a. tr. cu „pîpula” numai, și totuși la capătul anului 1886 în 10 luni adevăd, mișcarea cassei, cu intrate și eșite, după încheierea conturilor este în sumă de 15.638 fl. 68 cr.

Fofoasele asociațiunii acesteia sînt evidente, frumoase și neașteptate. Exemplul are imitațiunea sa în „Perșeu” înființat la Chiuz-baia (Kiz-bánya) prin stăruința parohului brav de acolo dl Nicolae Lupan, care în aceste zile așteaptă însemnarea firmei.

Eacă terene de lucrare, deși obositoare, dar' folositoare și mulțumitoare totuși avem.

Societatea academică socială-literară „România-Jună” din Viena și-a ales pe anul administrativ 1886/7 următorul comitet: Președinte: Aurelian C. Grigorovici, stud. în med. V. preș.: Aurel C. Popovici, stud. în med. Secretar I.: Vasile Bologa, stud. în filos. Secretar II.: Francisc Besan, stud. în forest. Cassar: Nicolae Hacman, student în medicină. Controlor: Victor Roșca, student în medicină. Bibliotecar: Ilie Beu, student în filos. Eco-

nom: Constantin Brăilean, student în forest. În comisiunea literară: Virgil Oniț, stud. în filos., George Stolojan, stud. în filos., Deme-triu Axente, stud. în med., Valeriu Rusu stud. în filos. În comisiunea revêdătoare: Pavel Opriș, stud. în filos., Dumitru Popovici, stud. în med., Isidor Bodea, stud. în med.

Demonstrațiunea studenților din Buda-pesta. În zilele aceste încordate prin evenimente care amenință a se desfășura, domnișorii studenți din Budapesta, cunoscuți altcum ca foarte întreprindători, au timp și plăcere de a face demonstrațiuni provocate de certe dintre culisele teatrului, sau mai bine dîs în contra inten-dantului actual al operei, contelui Keglevich. Chiar un conduct cu torșe s'a făcut în onoarea deputatului Komjathy. Și din acest incident amenință a se nasce multe altele de același calibru, precum proteste în contra conductului etc., poate chiar și dueluri. Astfel aflăm din țările unguresci, că 740 au protestat în contra conductului. Ne așteptăm la evenimente mari. Deocamdată ne simțim îndemnați a reproduce unele pasaje dintr'un articol al lui „Neues Pester Journal” îndreptat jumimii studioase din Buda-pesta. Eată-le: „Timpurile sînt serioase nu numai pentru țeară, ci și pentru junime. Se poate ivi o schimbare, care va chema sub steag floarea națiunii. Pe cîtă vreme politicii deliberează asupra șanselor de războiu și de pace, ear' părinții de familie și mamele tremură de soartea fiilor lor. În astfel de timpuri e întră adevăr de prisos, ca focul ce arde în spiritele junimii noastre să fie prădat pe stradă. Domnișorii, cari sînt stăpâni de un entuziasm nemăsurat, s'și mai astêpere puțin patima. Prilegiu de a-și dovedi vitejia, nu însă seara pe stradă, poate-că vor avê în curênd.”

Holera în Esseg. Între pacienții spitalului din Esseg s'a ivit holera, și în scurt timp a luat dimensiuni mari. În noaptea înspre 5 Februarie au murit 4 persoane de holeră, ear' până în 5 Februarie la 10 oare înainte de ameađi s'au mai îmbolnăvit alți 14 indivizi.

Dieta provincială din Cernăuți, după propunerea d-lui deputat V. Morariu a votat pentru societatea „Școala română” din Suceava o subvențiune de 250 fl.

Necrolog. Vasile Ciupercovici paroch și protopresbiter din Părtescii-de-jos (Bucovina), a răposat în 3/15 Ianuarie a. c. în etate de 72 ani. Răposatul a desvoltat un deosebit zel pentru școală și a și făcut pe speșele sale localul trebuincios școlii. În urma neobositei sale activități pentru instrucțiunea tineretului și la jertfelor materiale aduse pentru acest scop, răposatul a fost decorat de Maiestatea Sa cu crucea de aur pentru merite.

Veniamin Iliuț, arhimandrit mitrofor și fost profesor gimnasial în Cernăuți, a încetat din vteafă la 6/18 Ianuarie a. c. în Suceava în etate de 80 ani.

Internarea refugiaților bulgari din România. După o scire ce o comunică „Pol. Korr.”, guvernul din România s'a aflat silit, de a interna mai mulți emigranți bulgari ce se petrec în România, între cari și pe d-nii Gru-eff și Bendereff, se dîce din considerațiuni față cu agitațiuni ale acestora îndreptate în contra siguranței statului român.

Salinele în România. După datele oficiale sarea extrasă în 1885—1886 se urcă la 80,750.197 kilograme și a produs din vîndarea sa 5,563.081 fr. În anul 1884—1885 sarea extrasă din saline a fost de 73,753.332 kilograme cu un venit de 5,122.969 fr., de unde rezultă pentru anul 1885—1886 un plus de vîndări de aproape 7,000.000 kilograme sari și de încasări un plas de preste 440.000 franci. Patru saline sînt în exploatare: Dofana, Slănic, Salinele-Mari și Tîrgu-Ocna.

Interesantă veste literară. În curênd va eși la lumină, precum anunță „Voința Națională”, o istorie a poporului român din Peninsula-Balcenică, scrisă în dialectul macedonean.

Contribuțiuni de războiu în Rusia. O depeșă din Cracovia spune, că din isvoare sigure se afirmă, că toți țeranii și moșierii din regatul Polonia au primit poruncă, să deie în raport cu posesiunea lor o cantitate anumită de sêcară, ovês și fên autorităților politice sub titlul: contribuție de războiu.

Oprirea exportului de cai din Rusia. Deputații conservativi din Germania cred a sci, că oprirea exportului de cai din Rusia nu e îndreptată în contra Germaniei, mai mult oprirea exportului înseamnă o spriginire a politicii germane, căci prin aceea 'i-se îngreunează Franței completarea materialului de cai. Germania nu a cumpărat nici odată din Rusia cai pentru scopuri militare.

Societatea „Armonia” din Cernăuți.

Despre această societate musicală cetim în organul bucovinean „Revista politică” următoarele:

Înainte de cinci ani s'a înființat în Cernăuți o societate filarmonică cu numele „Armonia”.

Pre când celelalte națiuni aveau de mult astfel de societăți, în cari se desvoltau cântările

lor, deșteptând și înrădăcinând simțul național, Românii pără a nu existau în capitala țerii lor și cîntarea română era cu totul — nu numai neglijată — ci uitată.

Bărbați cu pricepere și cu simț național, vîdînd necesitatea unei societăți filarmonice, și-au dat toată silința și au lucrat fără răpaus pînă la temelie societății „Armonia”.

Lucrările „Armoniei” erau la început modeste și mai mult interne, lucrări cari pregătiau pe Români pentru strălucite izbânde.

După un timp scurt pășese tinera societate în public. Publicul străin stă uimit și admiră cîntările române — acele frumoase arii — și precisiunea, cu care erau ele executate. Așa se înfățișează Românii din capitala celorlalte națiuni, cari recunosc, că pre lungă ei mai trăiesc și alții, un popor băstinaș și puternic.

„Armonia” nu se mărginesc numai la atîta, ci ea merge mai departe, ea împreună cu cîntarea și teatrul. Se aleg bucăți teatrale, se împart roluri, membrii „Armoniei” le studiază și deodată ne trezim cu un teatru român diletant. Bucățile teatrale erau totdeauna așa de bine alese și actorii jucau așa de bine, încât uitai cu totul, că ești într'un teatru diletant.

Partea teatrală a adus societății laudele cele mai mari, nu numai din partea Românilor, ci și din partea străinilor.

Acel teatru diletant a avut influența cea mai mare asupra simțului național, căci el 'l-a deșteptat la mulți Români din capitală și la cei, la care era simțul național deșteptat, 'l-a întărit și mai puternic.

Teatrul a introdus într'un mod foarte ușor și lectura clasicilor români, deoarece-ce fiecare caută să afle lucruri potrivite pentru teatrul lor, și mai mulți tineri, fiind inspirați de Melpomene, s'au încercat să lucre bucăți originale, acomodate teatrului local.

Nu putem trece mai departe, fără ca să amintim de meritele cele mari, pe cari 'și-le-a câștigat dl Tudor cav. de Flondor prin compozițiile sale, menite numai și numai societății „Armonia”.

„Armonia” devine pe nesimțite un magnet puternic, care atrage pe toți Românii nu numai din Cernăuți, ci și din împrejurime și le dă oca-siune să se cunoască unii pe alții.

Întrunirile adese ale membrilor „Armoniei” au o însemnătate și o importanță foarte mare, căci numai acolo vedeai pe toți Românii adunați la un loc, numai acolo puteai să observi o concentrare a Românilor.

Societatea „Armonia” a făcut în scurtul timp de când există mai mult pentru Români, decât ori-care altă societate din țeară.

O veste tristă, pe care am primit-o nu de mult din Cernăuți, ne nevesce să scriem aceste șire. Această societate, după vestea primită, nu-i departe de perire. Starea ei materială o nevesce să se retragă din pozițiunile câștigate.

Dacă vom resuma cele scrise, dacă vom privi la importanța și ne vom uita la faptele „Armoniei”, vom fi nevoiți să recunoaștem existența societății „Armonia”.

Nu voim să enumerăm urmările, cari ar resulta din retragerea acelei societăți, căci aceste le știe ori-și-care, avem însă de scop a pune tuturor Românilor în vedere influența „Armoniei” și a-i ruga în interesul comun să lucre pe cît îi iartă puterile pentru susținerea acestei societăți. Mai ales apelul nostru se îndreaptă către acele persoane, cari au subscris sume de subvenționare, și cari încă nu le-au plătit, și către acele persoane, cari sînt în restanță cu taxele lor.

Serviciul telegrafic

al

„TRIBUNEI”.

Budapesta, 7 Februarie n. Casa deputaților. Deputatul Enyedy interpelează despre starea negocierilor de compromis cu Austria. Ministrul de finance Szapary arătînd, că „Reichsrath”-ul austriac în privința compromisiului a adus unele hotărîri, ce se deosebesc de hotărîrile dietei ungare, declară că negocierile în privința acestor diferențe sînt tocmai în curgere, de aceea dînsul acuma încă nu se poate exprima. E de sperat, că guvernul în cel mai scurt timp va pute face împărtășiri, atunci casa deputaților va avê ocasiune a hotărî asupra dispozițiunilor făcute. Cu privire la dările de consum ministrul repetă, că pe viitor va trebui să se nîsuească la urcarea lor; aceasta însă e cu puțință și fără înființarea unei linii pentru dările de consum. (Aprobare.)

După scirile foilor dimisiunea ministrului de finance Szapary e de așteptat în curênd. Conducerea resortului financiar s'ar încredința în mod provisor ministrului de comunicație Baross. Acestuia 'i-se va atașa ca secretar de stat consilierul ministerial Wekerle. Aceasta însă mai are lipsă de confirmare.

Roma, 7 Februarie n. Diarele afirmă acum ca și mai nainte, că ministrul de externe Robilant 'și-a dat dimisia.

Redactor responsabil: **Aurel Popa.**

Economic.

Târgul de râmători în Steinbruch. În 5 Febr. n. s'a notat: unguresci bătrâni grei 43.1/2 cr. până 45.— cr. unguresci grei, tineri 46.— cr. până 46.1/2 cr., de mijloc 45.— cr. până 46.— cr., ușori 43.— cr. până 44.— cr., marfă țerănească, grea 43.— cr. până 45.— cr., de mijloc 45.— cr. până 46.— cr., ușoară 44.1/2 cr. până 45.1/2 cr., românesci de Bakony, grei — cr. până — cr., transito de mijloc — cr. până — cr. transito ușori — cr. până — cr., transito sârbesci grei 43.1/2 cr. până 44.1/2 cr., transito de mijloc 43.— cr. până 44.— cr., transito ușori 43.— cr. până 44.— cr., îngrășați cu ghindă — cr. până — cr. per 4% umpenițic la gară.

Cursul la bursa de mărfuri din Budapesta
dela 5 Februarie st. n.

Grâu (din Banat): 72—73 Kilo fl. — până — 60—80 Kilo fl. — până —, (lungă Tisza) 72—74 Kilo fl. — până —, 77—81 Kilo fl. 9.15 până 9.50, (de Pesta) 72—74 Kilo fl. — până —, 77—81 Kilo fl. 9.10 până 9.45, (de Alba-Regală) 77—81 Kilo fl. 9.15 până —, 74—79 Kilo fl. 8.65 până 9.05, (de Bacskă) 72—74 Kilo fl. — până —, 74—79 Kilo fl. 8.70 până 9.05, (din Ungaria de nord) 77—81 Kilo fl. 9.05 până 9.40, 74—79 Kilo fl. 8.55 până 8.90.

Săcara (ungurescă) 70—72 Kilo fl. 6.75 până 6.80. (Orđ nutreț): 60—62 Kilo fl. 6.60 până 6.70; (de berărie) 62—84 Kilo fl. 7.20 până 10.—. Ovăs (unguresc) 37—40 Kilo fl. 6.50 până 6.90. Cucuruz (de Banat): dela fl. 5.85 până 5.90; de alt soi fl. 5.80 până 5.95.

Rapița fl. 10 1/4 până 10 7/8; de Banat fl. — până 9.—. Mălăiu (unguresc): fl. 4.75 până 5.25.

Tempul de furnisare.

Grâu (primăvară) 75 Kilo fl. 9.20 până 9.22 (per Septembrie—Octombrie) Kilo fl. 8.92 până 8.94. Săcara (primăvară) 69.7/10 Kilo fl. 6.27 până 6.29. Cucuruzul (Maiu—Iunie) fl. 5.25 până 5.27. Rapița (August—Septemvrie) fl. 11.1/8 până 11.1/8. Spirt (brut) 100 L. fl. 27.50 până 28.—.

LOTERIE.

Tragerea din 5 Februarie st. n.

Timișoara: 71 28 67 29 2.
Viena: 9 12 38 73 53.

Bursa de Budapesta

din 5 Februarie st. n. 1887.

Rentă de aur ung. 6%	95.25
" " " 4%	85.75
" " hârtie " 5%	143.—
Împrumutul căilor ferate ung.	94.—
Amortisarea datoriei căilor ferate de Ost ung. (1-a emisiune)	94.—
Amortisarea datoriei căilor ferate de Ost ung. (2-a emisiune)	—
Amortisarea datoriei căilor ferate de Ost ung. (3-a emisiune)	114.—
Bonuri rurale ung.	102.—
" " " cu cl. de sortare	102.—
" " " băntăne-timșene	102.—
" " " cu cl. de sortare	102.—
" " transilvane	102.—
" " croato-slavone	—
Despăgubire pentru dijma ung. de vin	97.50
Împrumut cu premiu ung.	114.—
Losuri pentru regularea Tisei și Seghedin	116.—
Rentă de hârtie austriacă	75.50
" " argint austriacă	77.—
" " aur austriacă	104.50
Losurile austr. din 1860	130.—
Acțiunile băncii austro-ungare	840.—
" " de credit ung.	278.—
" " " austr.	270.80
Argintul	—
Serisuri fonciare ale institut. de cred. și ec. "Albina"	102.—
Galbeni împărătești	6.05
Napoleon-d'ori	10.14
Mărci 100 imp. germane	62.90
Londra 10 Livres sterlingi	128.60

Bursa de Viena

din 5 Februarie st. n. 1887.

Rentă de aur ung. 6%	95.70
" " " 4%	86.10
" " hârtie " 5%	145.50
În rumutul căilor ferate ung.	—
Amortisarea datoriei căilor ferate de Ost ung. (1-a emisiune)	95.50
Amortisarea datoriei căilor ferate de Ost ung. (2-a emisiune)	126.—
Amortisarea datoriei căilor ferate de Ost ung. (3-a emisiune)	115.50
Bonuri rurale ung.	103.—
" " " cu cl. de sortare	103.—
" " " băntăne-timșene	103.—
Bonuri rurale ung. cu cl. de sortare	103.—
" " transilvane	103.—
" " croato-slavone	104.50
Despăgubire pentru dijma ung. de vin	—
Împrumut cu premiu ung.	116.25
Losuri pentru regularea Tisei și Seghedin	119.50
Rentă de hârtie austriacă	77.10
" " argint austriacă	79.—
Rentă de aur austriacă	108.40
Losuri austr. din 1860	131.50
Acțiunile băncii austro-ungare	844.—
" " de credit ung.	279.25
" " " austr.	272.50
Argintul	—
Galbeni împărătești	6.06
Napoleon-d'ori	10.12
Mărci 100 imp. germane	62.82 1/2
Londra 10 Livres sterlingi	128.—

Cursul pieței din Sibiu

din 5 Februarie st. n. 1887.

Hârtie-monetă română	Cump.	8.35	vënd.	8.45
Lire turcesci	"	11.25	"	11.30
Imperiali	"	10.25	"	10.30
Ruble rusești	"	1.15	"	1.16

Concurs.

Din partea presidiului comitetului fondului pisetal din Abrud-Roșia, se deschide concurs pentru postul de protomedic în Roșia-montană.

Acest post este împreunat cu următoarele emolumente:

1. Salar anual 750 fl.
2. Intervenție pentru un cal 120 "
3. Relut de cuartir 100 "

Cu totul dară 970 fl.

Concurenții, în termen de 4 săptămâni computate din 18 a lunii curente, pre lungă diploma despre gradul de doctor în medicina universală, vor ave a proba și o praxă de cel puțin 2 ani, și că cunosc limba română și maghiară.

Alesul medic va fi obligat a cura grauit proprietarii de mine și lucrătorii acestora în comunele Roșia și Cărpeneș.

Concursurile, adjutate cu documentele recerute, sînt a se adresa în termenul defipt subscrisului președinte în Roșia (Verespatak).

Concursurile prezentate mai târziu nu se vor lua în considerațiune.

Roșia, în 17 Ianuarie 1887.

L. Moldovan,
președinte.

[401] 2—3

Economic.**Sciri din ramura de asigurantă.**

„Societatea de asigurare din Viena“ (Wiener Versicherungs-Gesellschaft) și „Institutul de asigurare de viață și de rente din Viena“ (Wiener Lebens- und Renten-Versicherungs-Anstalt), înființate în anul 1881 cu un capital de acții de

cinci milioane floreni

versat pe deplin, societăți ce deja de mai mulți ani operează în țările jumătății austriace a imperului și acolo se bucură de cea mai bună reputațiune, și-au extins cercul lor de activitate și asupra țărilor coroanei ungare; în scopul acesta și-au înființat o direcțiune-sucursală pentru Ungaria cu reședința în Budapesta, pentru a cărei conducere au fost câștigați: dl Ladislau de Tisza, deputat dietal, ca director, și dl Iosif de Ágoston, ca înalt funcționar activ în decurs de 20 de ani la societatea „Erste ungarische allgemeine Assekuranz-Gesellschaft“, în calitate de secretar general.

Direcțiunea-sucursală pentru Ungaria a întreprins deja cu energie și cu deplină cunoscintă organizațiunea diferitelor agenturi principale, ceea-ce cu mulțumire o putem constata și pentru care vorbește și fapta, că conducerea acestora s'a încredințat unor persoane cu cea mai mare influență și pe deplin vrednice de încredere.

După-cum se aude, ca reprezentant al societății pentru Brașov figurează dl Ioan Königes, ear' ca secretar e numit dl I. Putzker.

Aceste societăți de asigurare, ce dispun de fonduri însemnate, după cât scim în urma premiilor lor pe cât se poate de ieftin stabilite, sînt pe deplin capabile de concurență față cu alte societăți de asigurare, și, după-ce și bunele nume în general cunoscute ale conducătorilor acestor societăți ofer garanții corespunzătoare pentru punctuoasa și conșciențioasă constatare și rebonificare ale pagubelor provenitoare, sperăm cu toată încrederea, că aceste societăți, care acum își încep operațiunile în patria noastră, vor dobândi un considerabil stock de comerț și încrederea marelui public o vor justifica pe deplin.

Editura și tiparul Institutului tipografic, societate pe acții în Sibiu, sub responsabilitatea lui Michail Gerula.

Banca generală de asigurare
„TRANSILVANIA“

în Sibiu,

fundată în anul 1868

[286] 38

asigurează prelungă condițiunile cele mai favorabile:

- a) în contra pericolului de foc și exploziune clădiri de ori-ce fel, mărfuri, produse de camp, mobili etc.
- b) pe viața omului în toate combinațiunile, precum: asigurări de capitaluri pe cazul morții și pentru termouri fixate, de zestre și de rente.

Dela fundarea institutului se plătiră:

Despăgubiri pentru daune cauate prin foc	Sume asigurate pe viață
în a. 1869—1882 fl. 481,950.41	în a. 1869—1882 fl. 315,301.91
în a. 1883 „ 34,761.25	în a. 1883 „ 32,843.10
în a. 1884 „ 24,778.08	în a. 1884 „ 40,084.13
în a. 1885 „ 35,702.29	în a. 1885 „ 35,843.24
Suma fl. 577,192.03	Suma fl. 424,072.38

1,001.264 fl. 41 cr.

Conform bilanțului pentru 1885 fondurile de rezervă și garanție se urcă la

580.233 fl. 66 cr.

➡ Prospeete și formulare se dau gratis. ➡

Deslușiri se dau și oferte de asigurări se primesc prin Direcțiune în Sibiu (Strada Cisnădiei Nr. 5, casa proprie), sau prin Agenturile generale și principale în Brașov (C. I. Münnich), Cluj și Arad, precum și prin Agenturile speciale în locurile mai însemnate.

Prima fabrică de casse ardeleană

a lui

A. G. ÖSZY
recomandă cassele sale

de bani

și
Cărți

sigure contra focului
și a spargerii

anume construite și cari
se pot descuria numai de
cumpărători instruiți,
de diferite forme și mărimi,
cu prețuri mai ieftine decât
fabricatele de acest soi ale
altor fabrici.

Cassele se pot vedea în localul
fabricii

Sibiu,
strada Neustift Nr. 9.

Recunoscintă publică.

Domnului A. G. Öszy, fabricant de casse în Sibiu.

Cu plăcere îmi adevor prin aceasta, că cassa de documente dublă, sigură în contra focului și a spargerii provădută cu nou perfecționat lăcat american de împuns și cu două lăcate chub în privința bunătății materialului și a lucrării precum și a prețului a aflat îndestulare și recunoscintă. Aceasta o constatăm prelungă dorința de a și-se oferi și pe viitor ocaziune de a obține în acest ram al industriei patriotice asemenea onoare și rezultate favorabile.

Direcțiunea

[288] 17

dela „Boden-Credit-Anstalt“ în Sibiu.

La recercarea fabricantului de casse de aci A. G. Öszy, prin aceasta se adevorește, că cele două casse de documente, duble, sigure în contra focului și a spargerii (înalt de 2.15 metri, în lățime de 1.38 metri) provădute cu nou perfecționat lăcat american de împuns și cu două lăcate chub, comandate dela susnumitul fabricant și fabricate de el însuși, atât cu privire la bunătatea fabricatului, cât și cu privire la prețul moderat, au aflat cea mai deplină recunoscintă. Subscria cassă de păstrare poate recomanda cu toată căldura ori-și-cui fabricatele de casse din patriă ale dlui A. G. Öszy.

Sibiu, 20 Ianuarie 1885.

Direcțiunea

dela „Hermannstädter allgemeine Sparkasse“.

Afară de atestatele de sus, mai stau spre privire la dispoziție încă alte multe scrisori de recunoscintă și laudă.

Cataloge de prețuri, ilustrate, la cerere se trimit gratuit și franco.
Representanță pentru Sighișoara **Carol Fischer.**